

Rapport

Commissie beleidsbegroting (CBB)

en

Commissie financieel beheer (CFB)

deel II

voor de Synode van Deventer 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding		4
1.1 De opdracht	4	
1.2 Verduidelijking van de opdracht	4	
1.3 Wat hebben de CBB en de CFB hiermee gedaan?	4	
1.4 Praktische consequenties van deze werkwijze	5	
1.5 De rol van de commissies bij de begrotingsbespreking	5	
2. Relevante prognoses		6
2.1 Ontwikkeling ledental	6	
2.2 Prognose vrije financiële reserve per 31-12-2023	6	
3. Overzicht commissies en gevraagde budgetten		7
4. Verwachte inkomsten en quotum		8
5. Toelichting per commissie		8
5.1 Bestuur KerkPunt (BKP)	8	
5.2 Commissie liturgische ondersteuning (CLO)	9	
5.3 Commissie missionaire steunverlening (CMS)	9	
5.4 Commissie dovenpastoraat (CDP)	10	
5.5 TU Kampen/Utrecht + studiefinanciering (TUKU / BSF)	10	
5.6 Commissie archief en documentatie (CAD)	11	
5.7 Commissie kerkelijke onderzoeken (CKO)	11	
5.8 (Studie)Commissie homorelaties in de kerk (SHR)	11	
5.9 Commissie contact en eenheid (CCE)	11	
5.10 Commissie relaties buitenland (CRB)	11	
5.11 Commissie relatie overheid (CRO)	12	
5.12 Commissie geestelijke verzorging (CGV)	12	
5.13 Commissie bestuur Evangelie en moslims (BEM)	12	
5.14 Commissie verzoening en recht (CVR)	12	
5.15 College voor het kerkelijk beroep (CKB)	12	
5.16 Commissie kerkelijke adviezen (CKA)	13	
5.17 Commissie seksueel misbruik (CSM)	13	
5.18 Interkerkelijke commissie geschilbehandeling (ICG)	13	
5.19 Commissie gedragscode (CGC)	13	

5.20 Commissie financieel beheer (CFB)	13
5.21 Regiegroep (RG)	13
5.22 Commissie ondersteuning synode (COS)	14
5.23 Commissie beleidsbegroting (CBB)	14
5.24 Commissie werkwijze synode (CWS)	14
5.25 Moderamen	14
5.26 Commissie belijdende kerk (CBK)	14
5.27 Commissie aansluiting gesloten VSE (CAV)	15
6. Conclusies en voorstel	15
7. Financiële vooruitblik 2027-2029	16
8. Overige adviezen en suggesties	16
8.1 Bijzondere aandacht gewenst	16
8.2 Specifieke inhoudelijke onderwerpen	16
8.3 Nadrukkelijk aandacht geven aan	17
8.4 Continuïteit in de opdracht(en)	17
9. Evaluatie	17
10. Concept-besluit	18

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met de commissie ondersteuning synode: cos@ngk.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

1. Inleiding

1.1 De opdracht

De GS/LV van Zoetermeer (2022) besloot een commissie beleidsbegroting te benoemen met de opdracht

- bereid in nauw overleg met de commissie financieel beheer de door de synode te maken inhoudelijke en financiële keuzes voor de driejaarlijkse begrotingsperiode voor, zodanig dat de synode daarover integrale en beleidsrijke besluiten kan nemen;
- overleg daartoe met de landelijke commissies en instellingen over hun beleidsmatige en budgettaire wensen;
- neem daarbij het door de GS/LV 2020 vastgestelde financiële kader (budget en quotum, gedifferentieerd voor belijdende resp. doopleiden) voor het landelijke kerkenwerk als uitgangspunt met de ruimte om daarvan afwijkende voorstellen te doen;
- neem daarbij de strategische prioriteiten van de nieuwe kerkgemeenschap, zoals genoemd in het rapport van de regiegroep mee als richtinggevend;
- rapporteer hierover aan de synode van 2023.

1.2 Verduidelijking van de opdracht

We proberen eerst deze opdracht te verduidelijken voor degenen die de discussies van de GS/LV 2020 en 2022 niet hebben meegemaakt.

Ad a en d: focus vooral op de inhoud

Op de GS/LV 2020 werd door de Commissie Strategie en Financiën (CSF) een rapport gepresenteerd met prognoses over de mogelijk toenemende kosten van het kerkverband (quotum), mede in relatie tot het dalend aantal leden. De CSF pleitte voor kostenbeheersing en geen verdere stijging van het quotum (boven € 25 gemiddeld per kerklid).

Hoewel dit pleidooi instemming vond, werd ook opgemerkt dat we niet te eenzijdig naar de kosten moeten kijken, maar vooral naar de inhoud: waaraan hebben de kerken behoefte.

De GS/LV 2022 stelde dan ook in het verlengde daarvan een aantal beleidsprioriteiten vast, die van groot belang werden geacht voor de ontwikkeling van de plaatselijke kerken.

Zie verderop in dit rapport en zie ook [CBB Beleidsrapport deel I](#).

Ad c: uitgangspunt financieel kader 2020, afwijken mag indien gewenst

Hoewel de GS/LV de financiële kaders prima vond (bij voorkeur geen toename van het quotum boven € 25), werd aangegeven dat het mogelijk moet zijn van dit kader af te wijken als daar inhoudelijk/beleidsmatig aanleiding toe is. Feitelijk gaat het dus om een verantwoorde balans tussen de inhoudelijke ambities en de betaalbaarheid daarvan.

Ad b: overleg met de commissie over de inhoud

Met de meeste commissies en instellingen is in de afgelopen periode overleg geweest van de zijde van de CBB en/of de CFB over hun inhoudelijke en financiële wensen voor de periode 2024-2026.

1.3 Wat hebben de CBB en de CFB hiermee gedaan?

Dit alles heeft geleid tot dit rapport waarin van alle commissie en instellingen (verder: commissies) van het kerkverband de begroting 2024-2026 is opgenomen met een beknopte, maar hopelijk voldoende duidelijke inhoudelijke beschrijving van wat de commissies van plan zijn te gaan doen voor het gevraagde geld.

Daarmee is de begroting zowel *integraal* (één totaalbegroting van alle commissies) als *beleidsrijk* (waarvoor wordt het geld gevraagd).

De synode is hiermee in de positie om desgewenst keuzes te maken waarbij een verantwoorde balans gevonden kan worden tussen de inhoudelijke ambities en het daarmee gemoeide geld.

1.4 Praktische consequenties van deze werkwijze

De keuze voor een integrale begroting betekent dat de begrotingen van alle commissies zoals opgenomen in hun rapporten niet zelfstandig, los van de rest kunnen worden besproken. In dat geval zou de totaalbegroting immers niet meer zijn dan een aan het eind van de synode gemaakte optelsom van de afzonderlijke commissiebegrotingen en kan geen integrale afweging worden gemaakt.

Het ligt ook voor de hand om de integrale beleidsbegroting te behandelen aan het begin van de synode (een van de zittingen in 2023). Dat is trouwens ook om een andere reden wenselijk: de commissies willen in 2024 graag aan de slag met voldoende duidelijkheid over budget en taken.

Bij de bespreking van de afzonderlijke commissierapporten wordt dan niet meer stilgestaan bij de daarin opgenomen begrotingen. In veel gevallen, vooral waar een commissie een tamelijk eenduidig bepaalde taak heeft, kan dan volstaan worden met een formele vaststelling van de opdracht voor de periode 2024-2026, desgewenst na korte bespreking.

Naar het werk van andere commissies kan meer aandacht uitgaan. Zo is het verstandig om bij het rapport van de Raad van Toezicht van de Theologische Universiteit aandacht te besteden aan de gewenste inhoudelijke ontwikkelingen/koers van de TU in de komende jaren. Dan gaat het niet om de financiële component voor de komende drie jaar. Zo kan bij het rapport van KerkPunt gesproken worden over de vraag wat de belangrijkste inhoudelijke taken van deze instelling zijn voor de langere termijn.

Is dan alles na bespreking en vaststelling van de begroting geheel dichtgetimmerd? Nee, het kan in uitzonderingsgevallen voorkomen dat in de vervolgzittingen een extra opdracht voor een bestaande of nieuwe commissie wordt vastgesteld. Dan zal de synode – na advisering door CFB en CBB - beoordelen of voor een extra financiële claim in redelijkheid ruimte kan worden gevonden en zo ja, op welke wijze dat verantwoord mogelijk is.

1.5 De rol van de commissies bij de begrotingsbespreking

De vraag rijst of alle commissies vertegenwoordigd moeten zijn bij de zittingen waarin de begroting wordt besproken. De commissies kunnen dit uiteraard zelf beslissen. Zij kunnen op basis van voorliggend rapport wel inschatten of hun onderdeel ter discussie staat.

Daarover kan nog meer duidelijkheid ontstaan wanneer het moderamen de synodeleden vraagt om tevoren schriftelijk hun vragen in te dienen. Daaruit zal blijken over welke onderdelen de synodeleden het vooral willen hebben.

De CBB en CFB zullen dan in overleg met de betreffende commissies tijdig voor de synodezitting een nota van beantwoording opstellen.

2. Relevante prognoses

2.1 Ontwikkeling ledental

Het Steunpunt KerkenWerk (SKW) verzamelt de ledenaantallen van de GKv en de NGK. Vanaf 2022 is de peildatum 1 oktober.

	aantal leden werkelijk		prognose 2023
	GKv	NGK	NGK
2018	114.607		
2019	112.609	32.916	
2020	110.576	32.898	
2021	108.760	32.666	
2022	106.590	31.902	(138.600)
2023			135.400
2024			133.200
2025			131.000
2026			128.800
2027			126.600

Toelichting prognose:

De prognose van drie jaar geleden kwam voor 2022 uit op 138.600. De werkelijke ontwikkeling wijkt hiervan een klein beetje af.

Het aantal leden van de GKv daalde de afgelopen 5 jaar met gemiddeld 2000 per jaar. Deze trend zetten we voort in de prognose. Omdat enkele GKv-kerken niet meegaan met het nieuwe kerkverband, gaan we in 2023 uit van 1000 vertrekkers extra (eenmalig).

Bij de (voormalige) NGK zien we een lichte daling. Voor de komende jaren gaan we uit van voortzetting van deze trend met 200 leden gemiddeld per jaar.

Verdeling leden peildatum oktober 2022:

	belijdend	doop
GKv	69.351	37.239
NGK	19.710	12.192
Totaal	89.061 (64,3%)	49.431 (35,7%)

2.2 Prognose vrije financiële reserve per 31-12-2023

Om het quotum van de GKv in de periode 2020-2023 op € 25 (gemiddeld per lid) te kunnen houden was volgens de begroting een beroep op de GKv-reserve van ongeveer € 900.000 nodig. In werkelijkheid blijkt het beroep op de reserve minder hoog te zijn.

Eind 2023 worden de afzonderlijke administraties van GKv en NGK afgesloten om vanaf 1-1-2004 met één NGK-administratie verder te gaan.

De verwachting is momenteel dat eind 2023 de vrije reserve van de GKv ongeveer € 600.000 bedraagt en die van de NGK zo'n € 200.000.

3. Overzicht commissies en gevraagde budgetten

In onderstaande tabel zijn de bedragen (in €) over de gehele driejaarsperiode samengenomen. In de kolom 'begroting 2024-2026' zijn de gevraagde budgetten opgenomen.

Commissie	uitgaven *) 2021-2023	begroting 2024-2026
Bestuur KerkPunt	1.797.567	1.800.000
Liturgische ondersteuning	80.994	3.000
Missionaire steunverlening	481.351	635.000
Dovenpastoraat	260.627	294.750
TU Kampen/Utrecht	6.283.019	4.800.000
Studiefinanciering TU	240.000	0
Archief en documentatie	473.716	486.000
Kerkelijke onderzoeken	7.961	7.610
Homorelaties in de kerk	8.169	-
Contact en eenheid (incl. Raad van Kerken)	54.196	70.000
Relaties buitenland	135.883	103.050
Relatie overheid	77.826	78.000
Geestelijke verzorging	1.819	18.720
Evangelie en moslims	-	-
Verzoening en recht	167	1.500
College voor het kerkelijk beroep	1.282	10.000
Kerkelijke adviezen	312	25.500
Seksueel misbruik (incl. Steunpunt)	62.472	62.000
Interkerkelijke commissie geschilbehandeling	2.236	3.000
Gedragscode		-
Financieel beheer	101.022	110.000
Regiegroep	67.455	-
Ondersteuning synode	400.421	416.000
Beleidsbegroting	-	6.000
Werkwijze synode	-	3.000
Moderamen	-	7.500
Belijdende kerk	5.378	7.500
Aansluiting VSE	-	10.000
Overig	5.558	
	10.549.531	8.958.130

*) is een prognose

Voor de periode 2021-2023 was voor GKv en NGK samen begroot € 11.452.625.

De realisatie is zo'n € 900.000 minder, ofwel € 300.000 per jaar.

De begroting 2024-2026 is circa € 1,5 miljoen lager dan de verwachte realisatie 2021-2023. Het verschil is te danken aan de lagere bijdrage voor de TU en voor het overige is gemiddeld genomen realistischer begroot dan in de afgelopen jaren het geval was.

4. Verwachte inkomsten en quotum

De kerken betalen in 2024 op basis van het ledenaantal per 1-10-2023 enz.

Als het quotum gemiddeld € 25 per lid zou zijn, dragen de kerken in de komende periode het volgende bij:

2024	135.400 x € 25 =	€ 3.385.000
2025	133.200 x € 25 =	€ 3.330.000
2026	131.000 x € 25 =	€ 3.275.000
Totaal		€ 9.990.000

De ingediende begrotingen passen tezamen dus ruim binnen het door de vorige GS/LV aangegeven financiële kader van een quotum van maximaal € 25.

Als alle begrotingen ongewijzigd gehonoreerd worden kan het quotum zelfs teruggebracht worden naar gemiddeld € 22,40.

De belangrijkste bijdrage aan deze verlaging levert – zoals hiervoor ook al werd opgemerkt - de TU die in totaal € 1,5 miljoen minder nodig heeft van het kerkverband door extra bekostiging van de rijksoverheid.

In paragraaf 6 komen we met een voorstel over het quotum.

5. Toelichting per commissie

In dit hoofdstuk is op hoofdlijnen aangegeven wat de taak/opdracht is van alle commissies en welk bedrag waarvoor wordt gevraagd. Als u meer wilt weten, kunt u het betreffende commissierapport raadplegen.

5.1 Bestuur KerkPunt (BKP)

Waar vroeger de ondersteuning van de plaatselijke kerken via verschillende organisaties plaatsvond, gebeurt dit vanaf 2020 door één organisatie: KerkPunt.

Vrij recent is het Steunpunt Liturgie ook ondergebracht bij KerkPunt in de persoon van de betreffende medewerker. Het budget behorend bij het Steunpunt is overgegaan naar KerkPunt en wordt per 2024 beëindigd. 'Liturgie' is dan een regulier onderdeel van het werk van KerkPunt geworden.

KerkPunt is een kerkelijke instelling met een statuut dat vastgesteld is door de synode. De Commissie beleidsbegroting (CBB) heeft in haar rapport deel I de governance van de KerkPunt besproken en komt met enkele voorstellen tot wijziging van het statuut.

KerkPunt ontwikkelt voornamelijk zelf het materiaal dat gebruikt wordt bij het ondersteunen van de kerken.

De CBB constateert dat KerkPunt actief bezig is met de speerpunten die de GS/LV van Zoetermeer heeft vastgesteld:

- Gemeenten helpen bij het maken van eigen beleid, nu de Kerkorde meer vrijheid geeft aan de kerken.
- Regio's ondersteunen bij hun functioneren.
- De missionaire presentie van de kerk in haar omgeving.
- Aandacht voor jongeren en jongvolwassenen.

KerkPunt wil graag in de volgende periode samenwerken met de synode om gezamenlijk de juiste speerpunten te kunnen kiezen.

Het Jeugdwerkadviesbureau (CGK) is sinds kort ondergebracht bij KerkPunt. De kosten worden volledig betaald door de CGK.

KerkPunt heeft een uitgebreide begroting met een omvang van zo'n € 800.000 per jaar. De kosten zitten vooral in personeel en huisvesting. Ruim 75% van de inkomsten komen via het quotum binnen. De rest voornamelijk uit de bijdragen die de kerken betalen wanneer zij daadwerkelijk ondersteund worden door

KerkPunt. Vanwege de landelijke ‘subsidiëring’ kunnen de kosten voor de kerken bij de ondersteuning relatief beperkt blijven.

Voor de periode 2024-2026 wordt een bijdrage uit het quotum gevraagd van € 600.000 per jaar, wat minder dan in de huidige periode. De begrotingstekorten in de komende drie jaar kunnen gedekt worden vanuit de reserve bij KerkPunt die eind 2023 een omvang heeft van zo’n € 650.000.

De CBB adviseert het gevraagde bedrag beschikbaar te stellen. Voor het functioneren van de plaatselijke kerken is een dergelijke ondersteunende instelling van groot belang. Voorts is het belangrijk KerkPunt te betrekken bij het formuleren van speerpunten voor de kerken.

5.2 Commissie liturgische ondersteuning (CLO)

Zoals aangegeven bij KerkPunt is de CLO niet meer verantwoordelijk voor het Steunpunt Liturgie. Daarmee is een belangrijke ‘traditionele’ taak weggevallen.

In de komende periode wil de CLO zich vooral richten op de opdracht van de GS/LV van Zoetermeer om nieuwe liturgische formulieren te maken voor doop, avondmaal, bevestiging ambtsdragers, huwelijk, ... De CLO spreekt niet meer van ‘formulieren’ maar van ‘liturgieën’. De bijbehorende vragen (doop, etc.) zijn door Zoetermeer vastgesteld. Via de CLO zijn onze kerken vertegenwoordigd in de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied.

Het gevraagde budget ad € 3.000 bestaat uitsluitend uit reis- en vergaderkosten.

5.3 Commissie missionaire steunverlening (CMS)

Deze commissie behandelt verzoeken vanuit samenwerkende kerken die in hun voedingsgebied een missionair project willen starten. De ‘spelregels’ hierbij zijn recent nog door de GS/LV van Zoetermeer herijkt vastgesteld.

De commissie wordt inhoudelijk ondersteund door een medewerker die vanuit Verre Naasten is gedetacheerd. KerkPunt is actief in het begeleiden van bij deze projecten betrokken medewerkers. In het rapport van CMS staan de projecten nader toegelicht.

Voor onze kerken is de missionaire opdracht van groot belang en deze is ook door Zoetermeer als een speerpunt voor de NGK aangemerkt.

In de begroting ad € 635.000 voor de periode 2024-2026 is ruimte voor nieuwe initiatieven. Tevoren is niet altijd aan te geven of deze zich daadwerkelijk aandienen.

De CMS was gevraagd na te gaan of de samenwerking met KerkPunt dan wel Verre Naasten geïntensiveerd zou kunnen worden. Dat is onderzocht en de commissie komt met het voorstel om Verre Naasten voortaan de opdracht te geven om dit werk binnen de door de synode vastgestelde inhoudelijke en financiële kaders op te pakken. De samenwerking met KerkPunt in het begeleiden van de betrokken medewerkers blijft daarbij onverkort bestaan.

De argumentatie is vooral dat Verre Naasten kan zorgen voor een veel meer professionele aanpak. Verre Naasten is van harte bereid deze opdracht op zich te nemen vanaf 1-1-2024. *Vanwege deze datum is het van belang dat de synode tijdig, dat wil zeggen, in 2023 hierover besluiten neemt.*

Het voorstel van CMS is om een klankbordgroep samen te stellen vanuit de kerken om bij de beoordeling van de aanvragen mee te denken; dit gebeurt in overleg met het moderamen. De CMS als zodanig wordt dan opgeheven.

De commissie beleidsbegroting steunt bovenstaand voorstel.

Een andere taak van de CMS was het ondersteunen van steunbehoevende kerken. Binnen de voormalige GKv gaat het momenteel om 0 (nul) kerken, bij de voormalige NGK om 3. Het voorstel is om deze taak te beleggen bij de commissie financieel beheer, die dan binnen de huidige, vastgestelde kaders steunverzoeken gaat beoordelen. Vanwege een bestaande reserve wordt hiervoor nu geen beroep gedaan op middelen vanuit het quotum.

5.4 Commissie dovenpastoraat (CDP)

Deze commissie is ingesteld voor de pastorale zorg aan dove en slechthorende mensen in de Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Hiertoe is een speciale predikant (1 fte) benoemd die door het kerkverband wordt betaald. Deze predikant is werkzaam met andere dovenpredikanten in het Interkerkelijk Doven Pastoraat (IDP), een samenwerkingsverband van CGK, NGK en PKN.

De commissie begeleidt de NGK-predikant ds. K.D. (Kees) Smit. De predikanten van het IDP hebben ieder een eigen deel van het land dat zij bedienen.

De begroting heeft voor 98% betrekking op de kosten voor de predikant. De kosten voor de commissie betreffen reis- en vergaderkosten (€ 1.000 per jaar).

De synode wordt een actuele regeling pastorale zorg aan doven en slechthorenden ter besluitvorming voorgelegd.

5.5 TU Kampen/Utrecht + studiefinanciering (TUKU / BSF)

Het zal niemand ter synode ontgaan zijn dat de TU bezig is om zich te vestigen in Utrecht. Voor een deel van de opleiding is dat al gebeurd. In het rapport van de Raad van Toezicht (RvT) wordt uitvoerig op deze ontwikkeling ingegaan.

Wat de TU is en betekent voor de kerken behoeft geen betoog. De RvT heeft uitvoerig verslag gedaan over de afgelopen periode *en vraagt de synode om te komen tot een inhoudelijk gesprek over het reilen en zeilen van de TU, met name gericht op de toekomst*. De commissie beleidsbegroting juicht zo'n gesprek van harte toe en adviseert de synode hiervoor voldoende ruimte in te plannen.

De synode zal ook moeten besluiten over voorstellen om het statuut op een aantal punten te wijzigen. Voor een deel komen deze voorstellen van de commissie beleidsbegroting en deze hebben de instemming van de Raad van Toezicht. De CBB heeft in haar rapport deel I op verzoek van de GS/LV van 2020 een toelichting gegeven op de taken en bevoegdheden van de synode met betrekking tot de TU. Aanbevolen wordt om daar goed bij stil te staan.

De synode zal separaat aandacht dienen te besteden aan een uitvoerig rapport over de visie op het ambt van predikant.

Vanaf 2023 ontvangt de TU een fors hogere vergoeding van het Rijk. Daardoor kan de bijdrage vanuit het quotum teruggedraagt worden tot € 1,6 miljoen per jaar (was ruim € 2 miljoen). De omvang van de begroting is zo'n € 6,5 miljoen. De bijdrage van de kerken is dus gedaald tot 25%.

Voor de studiefinanciering wordt geen beroep gedaan op het quotum. Er is op dit moment een reserve van € 480.000.

5.6 Commissie archief en documentatie (CAD)

De commissie verzamelt en beheert archief- en documentatiemateriaal dat van belang is voor de geschiedenis van de Nederlandse Gereformeerde Kerken en bevordert historische kennis en onderzoek in samenwerking met de TU.

Het Archief- en Documentatiecentrum (ADC) is gehuisvest in Kampen.

De begroting is stabiel met kosten voor personeel, huisvesting, archiefwerk, projecten en e-depot. Jaarlijks € 162.000. Vanwege een aanwezige reserve kunnen begrote tekorten in 2025 en 2026 daaruit gedekt worden.

Op termijn gaat het ADC verhuizen naar Utrecht waarbij nauw samengewerkt wordt met de TU.

5.7 Commissie kerkelijke onderzoeken (CKO)

De CKO is recent ingesteld door de GS/LV van Zoetermeer en heeft een rol in de uitvoering van een aantal Landelijke Regelingen die betrekking hebben op kerkelijke onderzoeken (B4-beroepbaarstelling, B5-bijzondere situaties predikant, B7-predikant met een bijzondere taak, B8-bijzondere preekbevoegdheid, B12-losmaking predikant, B13-afzetting predikant). In de voormalige NGK functioneerde al zo'n commissie.

De commissie stelt voor verder te gaan met de bestaande opdracht.

De beperkte begroting bestaat uit reis- en vergaderkosten en toerusting.

Voor de komende drie jaar gaat het om een bedrag van € 7.610.

5.8 (Studie)Commissie homorelaties in de kerk (SHR)

Deze commissie is zes jaar geleden ingesteld. Een rapportage is nog niet ontvangen. Het gaat om een tijdelijke commissie. Mogelijk is het werk van deze commissie beëindigd als de synode van Deventer een eindrapport heeft ontvangen en besproken. Daarom gaan we vooralsnog uit van € 0 in de komende periode.

5.9 Commissie contact en eenheid (CCE)

Deze commissie onderhoudt tal van contacten met kerken in Nederland. Met name kunnen we noemen de CGK, de Voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN) en de PKN.

De commissie doet uitgebreid verslag van deze contacten.

Voor vergader- en reiskosten vraagt de commissie een bedrag van € 20.900 voor de hele periode.

Ook zorgt zij voor vertegenwoordiging van de NGK in de Raad van Kerken, waarvan de NGK geassocieerd lid zijn.

De kosten voor de Raad van Kerken bedragen momenteel zo'n € 16.000 per jaar.

Als op enig moment gekozen wordt voor een volwaardig lidmaatschap, wordt deze bijdrage verhoogd met z'n € 15.000 per jaar. Voor blijvende deelname aan de Nationale Synode zal vermoedelijk ook een bijdrage worden gevraagd.

Wij begroten voor het geheel voorlopig € 70.000.

5.10 Commissie relaties buitenland (CRB)

De commissie (CRB) vertegenwoordigt onze kerken in het buitenland en informeert hen over de kerken in het buitenland.

De commissie onderscheidt 4 geografische gebieden die elk hun eigen specifieke aandacht en plannen vragen. Dat gebeurt door persoonlijke ontmoeting en via digitale middelen.

Er wordt samengewerkt met Verre Naasten

Voor de jaren 2024-2026 wordt een bijdrage gevraagd van € 103.050.

5.11 Commissie relatie overheid (CRO)

Deze commissie behartigt de belangen van de kerken in voorkomende gevallen bij de overheid. Onze kerken worden via deze commissie vertegenwoordigd in het Interkerkelijk contact in overheidszaken (CIO).

In de afgelopen jaren was het CIO actief bezig met adviezen over door de kerken te treffen coronamaatregelen.

De opdracht voor de komende periode is nagenoeg dezelfde als die in de huidige periode.

Voor onkosten wordt een bedrag begroot van € 500 per jaar.

De bijdrage van de NGK aan het werk van het CIO (inclusief kosten ANBI-convenant) bedraagt ongeveer € 25.500 per jaar.

5.12 Commissie geestelijke verzorging (CGV)

Deze commissie houdt zich bezig met de geestelijk verzorgers uit onze kerken in instellingen voor gezondheidszorg, bij defensie en justitie. Deze geestelijk verzorgers worden door de CGV ondersteund en begeleid bij de uitoefening van hun taak. Onze kerken worden door deze commissie vertegenwoordigd in drie subcommissies van het CIO (zie onder 5.11): CIO-gezondheidszorg, CIO-justitie en CIO-militairen. Er wordt samengewerkt met de deputaten van de CGK.

Naast commissievergaderingen worden drie bijeenkomsten georganiseerd met de geestelijk verzorgers, waaronder één tweedaagse conferentie. In de afgelopen periode was corona beperkend voor zulke activiteiten.

De commissie begroot een bedrag van € 18.720 voor de gehele komende periode.

5.13 Commissie bestuur Evangelie en moslims (BEM)

Evangelie & Moslims heeft als doel om moslims in woord en daad te laten zien wie Jezus Christus is. Naast de NGK zijn ook de PKN en de CGK betrokken bij deze organisatie. Ds. Cees Rentier doet verslag van zijn werk. Zo wordt er o.a. een Filippuscursus gegeven aan mensen die vanuit een moslimachtergrond tot geloof zijn gekomen in Christus.

In het stichtingsbestuur zitten twee leden die benoemd worden door de synode.

De financiering vindt plaats door collectes vanuit plaatselijke gemeenten.

Omdat het gevraagde bedrag van € 70.500 naar verwachting wordt opgebracht door de kerken afzonderlijk is er in financieel opzicht geen bijzondere taak weggelegd voor de synode. Ooit is afgesproken dat de synode garant staat voor dit bedrag. Op deze garantstelling is nog nooit een beroep gedaan.

5.14 Commissie verzoening en recht (CVR)

Deze commissie een tijdelijke commissie.

De commissie is het aanspreekpunt voor kerkleden en kerkelijke vergaderingen om ervaringen van onrecht, die te maken hebben met het verleden van NGK en GKv (de breuk), te melden.

De commissie richt zich erop dat partijen met elkaar de dialoog aangaan met als doel om recht, verzoening en vrede te bevorderen. Als dat laatste niet mogelijk is adviseert zij over een passende afhandeling.

Het is niet duidelijk hoe vaak nog een beroep op deze commissie wordt gedaan. We begroten vooralsnog een bedrag van € 500 per jaar.

5.15 College voor het kerkelijk beroep (CKB)

Het gaat hier om het in artikel F5 van de Kerkorde genoemde landelijke college voor beroep. In een landelijke regeling is een en ander uitgewerkt.

De voorgestelde opdracht is gelijklopend aan die van de huidige periode.

Vanaf de start op 1 mei 2023 zijn aan het college zes beroepen voorgelegd.

De kosten zijn afhankelijk van het aantal beroepszaken dat aan het college wordt voorgelegd.

Op basis van een eerste inschatting wordt € 10.000 gevraagd voor de komende drie jaar. Indien aanvullende budget nodig blijkt, zal daarin in overleg met de Commissie financieel beheer worden voorzien.

5.16 Commissie kerkelijke adviezen (CKA)

Deze commissie heeft een loketfunctie en geeft adviezen over kerkrecht en predikantszaken (inclusief emeritering). In de kerkorde en een aantal kerkelijke regelingen is vastgelegd dat voor een aantal zaken aan de CKA advies moet worden gevraagd.

Omdat de commissie pas sinds 1 mei 2023 functioneert, heeft ze nog niet veel te rapporteren en wil ze de opdrachten gelijk houden.

De eerste ervaringen wijzen uit dat het werk van deze commissie veel werk met zich meebrengt. Daarom wordt door de commissie voorgesteld om een predikant één dag per week vrij te stellen voor dit werk. De kosten hiervan zijn nog niet opgenomen in de begroting. Over dit voorstel vindt nog overleg plaats.

5.17 Commissie seksueel misbruik (CSM)

De missie is om 'macht' en 'misbruik' in de kerk te voorkomen, en zo in de breedste zin van het woord te werken aan een veilige kerk. De commissie informeert en helpt rond preventie en aanstelling vertrouwenspersonen.

Er wordt samengewerkt (met CGK) bij het meldpunt misbruik.

Dit samenwerkingsverband beheert ook regelingen over klachten- en beroepsregelingen. In het samenwerkingsverband zijn gemeentebegeleiders beschikbaar.

De commissie stelt voortzetting van de bestaande opdracht voor en heeft een budget nodig van € 2.000 per jaar voor reis- en vergaderkosten.

Hierbij zijn de effecten niet meegenomen van een eventuele aanpak rond het thema machtsmisbruik.

Voor het meldpunt wordt een bedrag gevraagd van € 0,14 per lid per jaar.

5.18 Interkerkelijke commissie geschilbehandeling (ICG)

Deze commissie (van NGK en CGK) adviseert bij geschillen tussen kerkenraad of predikant en één of meer leden van de eigen gemeente, tussen (leden van) de kerkenraad en predikant of tussen kerkenraadsleden onderling.

Er wordt een bijdrage gevraagd van € 1.000 per jaar.

5.19 Commissie gedragscode (CGC)

Deze commissie is ingesteld door de GS/LV van Zoetermeer. Het daar voorliggende voorstel gedragscode werd niet als adequaat beoordeeld. Een nieuwe (tijdelijke) commissie moet voor de synode van Deventer een nieuw voorstel maken. Als deze synode tot besluitvorming komt, kan onzes inziens het werk van deze commissie als beëindigd worden beschouwd.

5.20 Commissie financieel beheer (CFB)

Deze commissie zorgt ervoor dat de kerken aan hun quotumverplichtingen voldoen, zodat het werk van alle commissies goede doorgang kan vinden. De commissie ziet erop toe dat alle commissies het geld besteden waarvoor het bedoeld is. Jaarlijks wordt een integrale financiële verantwoording opgesteld. De commissie legt aan elke reguliere synode een begroting voor van alle commissies met een voorstel voor de bijdrage van de kerken (quotum).

Vanaf de synode van Deventer gebeurt dat in samenwerking met de Commissie beleidsbegroting, zodat het niet alleen om geld gaat, maar vooral ook wat inhoudelijk, beleidsmatig gewenst is voor de ontwikkeling van het kerkverband en de afzonderlijke kerken.

Gevraagd wordt een bedrag van € 110.000.

5.21 Regiegroep (RG)

De GS/LV Zoetermeer gaf de regiegroep nog enkele opdrachten mee, vooral gericht op het proces van eenwording. Gevraagd is na te gaan welke punten in dat verband nog openstaan.

Specifiek is de regiegroep gevraagd om een voorstel te maken voor de positionering van de interkerkelijke commissie geschilbehandeling (ICG).

De regiegroep houdt hierna op te bestaan.

5.22 Commissie ondersteuning synode (COS)

Deze commissie bereidt de synode voor (logistiek/organisatorisch), ondersteunt het moderamen bij de afhandeling van de agenda van de synode (de griffie) en ondersteunt de synode zelf (de stukkenstroom) en draagt zorg voor de verschillende communicatieactiviteiten.

De commissie treedt op als werkgever van enkele personeelsleden (secretariële ondersteuning, communicatie).

De opdracht voor 2024-2026 is nagenoeg dezelfde als die voor de huidige periode.

Een budget is benodigd van € 416.000 voor de komende drie jaar.

5.23 Commissie beleidsbegroting (CBB)

Deze commissie heeft haar rapport opgesplitst in twee delen.

[Deel I](#) bevat in hoofdzaak twee specifieke opdrachten van de GS/LV van 2020.

De eerste betreft de TU. Wat zijn bij het huidige statuut de taken en bevoegdheden van de synode m.b.t. de TU en hoe is de governance van de TU overigens geregeld. Naar aanleiding daarvan doet de CBB enkele voorstellen tot wijziging van het statuut. Deze hebben de instemming van de Raad van Toezicht van de TU. De tweede betreft KerkPunt: is bij deze kerkelijke instelling een goed governancemodel van toepassing. Naar aanleiding van deze verkenning worden enkele voorstellen gedaan tot aanpassing van het statuut. Deze hebben de instemming van het bestuur van KerkPunt.

Deel II ligt voor u en is een coproductie met de commissie financieel beheer (CFB). De GS/LV van Zoetermeer besloot dat de begroting van het kerkverband meer vanuit de inhoud zou moeten worden opgesteld, uiteraard rekening houdend met de financiële mogelijkheden.

Wij hebben geprobeerd van elke commissie aan te geven wat deze doet en wat het mag kosten.

De CBB vraagt een budget van € 2.000 per jaar voor reis- en vergaderkosten.

5.24 Commissie werkwijze synode (CWS)

Deze commissie is door LVGS Zoetermeer 2022 ingesteld met twee hoofdp opdrachten:

- op welke wijze kan een grotere diversiteit van de afgevaardigden worden gerealiseerd;
- hoe kan een andere werkwijze van de synode daaraan bijdragen.

De commissie is kortgeleden begonnen met haar werkzaamheden. Logischerwijs zal de commissie vooral gericht zijn op de synodes vanaf 2026: de afgevaardigden voor Deventer zijn immers al benoemd en het vergaderprogramma is op hoofdlijnen al rond.

De begroting zal bestaan uit reis- en vergaderkosten. Schatting € 3.000.

5.25 Moderamen

Het moderamen van de synode van Deventer zal na sluiting blijven bestaan. Voor een aantal situaties (bijvoorbeeld wanneer niet gewacht kan worden tot de volgende synode) zal het moderamen beslissingen kunnen nemen.

De begroting zal bestaan uit reis- en vergaderkosten. Schatting € 7.500.

5.26 Commissie belijdende kerk (CBK)

Deze tijdelijke commissie bespreekt de vraag hoe het staat met ons gezamenlijk belijden. Heeft het een relevante plaats in onze kerken? Is er behoefte aan een nieuwe vorm van belijden? De verkenning heeft de conclusie opgeleverd dat het belijden van de kerk verlevendigd moet gaan worden.

De commissie heeft aan de hand van 6 aspecten de verkenning uitgevoerd

- Loven
- Verbinden
- Oriëntatie
- Doorgeven
- Getuigen
- Beschermen

De commissie heeft vastgesteld hoe de huidige situatie is en wat er nodig is om de belijdenis verder te verlevendigen in onze kerken. Verdere doordenking is noodzakelijk volgens de commissie. Gevraagd wordt om een vervolgopdracht in het verlengde van wat nu voorligt.

De commissie vraagt voor het uitvoeren van haar taak: € 2.500 per jaar.

De CBB adviseert de synode aan dit rapport de nodige aandacht te besteden.

5.27 Commissie aansluiting gesloten VSE (CAV)

Het is conform het besluit van de LV Zoetermeer de bedoeling dat alle NGK-kerken vanaf 1 januari 2027 aangesloten zijn bij de – dan gesloten - VSE (Vereniging Samenwerking Emeritering van de GKv). VSE zal nog lange tijd bestaan om de ‘oude’ aanspraken tot uitkering te brengen. Bij deze aanspraken gaat het om voormalige GKv-predikanten en de kosten worden gedragen door de GKv-kerken.

De voormalige NGK-kerken worden vanaf 2027 ook lid van de VSE.

De commissie aansluiting gesloten VSE moet dat proces begeleiden, de voormalige NGK-kerken hierbij vertegenwoordigen en ze goed informeren over alle mogelijke aspecten.

In de komende periode werkt deze commissie overeenkomstig de opdracht die Zoetermeer haar gaf.

Voor reis-, vergader- en communicatiekosten wordt een bedrag gevraagd van € 10.000 voor de periode 2024-2026.

6. Conclusies en voorstel

De CBB en CFB zijn van mening dat de inhoudelijke voornemens van de commissies passend zijn voor en bijdragen aan de ontwikkeling van het kerkverband. De door Zoetermeer benoemde prioriteiten zijn voldoende herkenbaar en concreet in de plannen opgenomen.

Deze prioriteiten zijn:

1. Gemeenten helpen bij het maken van eigen beleid, nu de kerkorde meer vrijheid geeft aan de kerken.
2. Regio's ondersteunen bij hun functioneren.
3. Een minder eenzijdige samenstelling van de synode en een beter opzet.
4. Missionaire presentie van de kerk in haar omgeving.
5. Aandacht voor jongeren en jong-volwassenen.

We constateren dat KerkPunt actief bezig is met de prioriteiten 1, 2, 4 en 5.

De commissie missionaire steunverlening is expliciet bezig met prioriteit 4.

Het college voor kerkelijk beroep geeft aan te willen werken aan prioriteit 2.

Dat geldt ook voor de commissie contact en eenheid, die zich bovendien ook richt op prioriteit 1: gemeenten/kerkenraden ondersteunen bij hun contacten of samenwerking met andere kerken.

Voor prioriteit 3 is een aparte commissie benoemd.

De benodigde financiën zijn voldoende onderbouwd en leiden tot een aanvaardbaar quotum.

Wij stellen voor om het quotum voor de komende drie jaar op basis van de gegevens waarover wij nu beschikken vast te stellen op € 26,50 voor belijdende leden en € 13,25 voor doopleden.

Dit komt neer op een gemiddelde bijdrage per lid van € 21,77.

Overeenkomstig de landelijke regeling E7 (financiën landelijk kerkverband) zal de commissie financieel beheer jaarlijks vaststellen of het voorgestelde quotum in de komende drie jaar daadwerkelijk op het voorgestelde niveau gehandhaafd kan blijven.

Ter vergelijking: in de periode 2021-2023 is de gemiddelde bijdrage bij de GKv bijna € 25 per lid en bij de NGK ongeveer € 21 exclusief de NGA (voornamelijk arbeidsongeschiktheidsverzekering voor predikanten) en de bijdrage aan Steunpunt KerkenWerk.

De inkomsten worden dan geprognosticeerd op € 8.699.604 totaal in de periode 2024-2026. Dat is minder dan de verwachte uitgaven ad € 8.958.130.
Het resterende bedrag ad € 258.526 wordt onttrokken aan de reserve.

7. Financiële vooruitblik 2027-2029

Wanneer de daling van het ledental zich voortzet met 2200 leden per jaar, komt er in de volgende synodeperiode 2027-2029 jaarlijks circa € 150.000 minder binnen aan inkomsten.

Als de uitgaven nominaal gelijk blijven moet het quotum toenemen tot gemiddeld € 23,60 per lid. Het quotum kan eventueel verlaagd worden als de reserve eind 2026 daarvoor ruimte biedt.

Zoals we nu zien, is de vrije reserve na de komende periode een stuk kleiner van omvang. Verder moeten we bedenken dat enkele commissies in de komende periode gebruik maken van hun eigen reserve; in de volgende periode zou een groter beroep op het quotum gedaan kunnen worden.

Het lijkt ons verstandig om de commissies in de komende periode mee te geven dat het wenselijk is in de periode 2027-2029 het quotum niet boven de € 22,50 (gemiddeld) te laten uitkomen. Een belangrijke overweging hierbij is dat de besluiten over de oudedagsvoorziening voor predikanten in de komende jaren zullen leiden tot hogere kosten voor de kerken.

Beleidsmatige, inhoudelijke overwegingen kunnen uiteraard – net als nu – aanleiding zijn om dat uitgangspunt ter discussie te stellen. Dat is dan aan de synode van 2026.

8. Overige adviezen en suggesties

De commissie beleidsbegroting heeft vooral gekeken naar de beleidsinhoud van de commissierapporten. Op basis daarvan hebben wij onderstaande adviezen opgesteld, die – zo hopen wij – het moderamen kunnen helpen om bij de planning en agendering vooral te focussen op de inhoud. Alle commissies hebben hun eigen taak en zijn belangrijk voor het kerkverband, maar het ene rapport vraagt meer tijd en aandacht dan het andere.

8.1 Bijzondere aandacht gewenst

Na het doornemen van alle rapporten noteerden wij de volgende onderwerpen die volgens de CBB *bijzondere aandacht* behoeven:

- Belijdende kerk
- Ambtsvisie
- Homorelaties in de kerk

Voor deze onderwerpen zou de synode synodecommissies kunnen instellen om de synode te dienen met een behandelvoorstel.

8.2 Specifieke inhoudelijke onderwerpen

Daarnaast zien wij ook de volgende specifieke *inhoudelijke onderwerpen*:

- KerkPunt: wijziging statuut; reflectie van de synode op de prioriteiten
- Missionaire steunverlening: uitvoering van de opdracht beleggen bij Verre Naasten en steunbehoevende kerken onderbrengen bij de commissie financieel beheer
- Regeling dovenpastoraat
- TU: wijziging statuut; toekomstgerichte reflectie op het werk en de positie van de TU
- Contact en eenheid: mogelijke overgang naar een regulier lidmaatschap Raad van Kerken?, ontwikkelingen relatie andere kerken
- Relaties buitenland: mutaties in de lijst van relaties; buitenlanddagen?
- Seksueel misbruik: ook een regeling voor machtsmisbruik?
- Kerkelijke adviezen: betaalde kracht voor 0,2 fte

- Regiegroep: positionering ICG
- Gedragscode
- Beleidsbegroting: statuut TU en positie synode, statuut KerkPunt

8.3 Nadrukkelijk aandacht geven aan

In het licht van de door Zoetermeer vastgestelde prioriteiten bevelen wij aan om *nadrukkelijk aandacht* te besteden aan het werk van KerkPunt, van de TU en van de commissie missionaire steunverlening/Verre Naasten.

8.4 Continuïteit in de opdracht(en)

Bij de volgende commissies gaat het nagenoeg uitsluitend om het vaststellen van de opdracht voor de volgende periode, voortbouwend op de opdracht(en) uit het verleden:

- Liturgische ondersteuning
- Studiefinanciering TU
- Archief en documentatie
- Relatie overheid
- Geestelijke verzorging
- Evangelie en moslims
- Verzoening en recht
- College voor het kerkelijk beroep
- Seksueel misbruik
- Interkerkelijke commissie geschilbehandeling
- Financieel beheer (na vaststelling van de begroting)
- Ondersteuning synode
- Werkwijze synode
- Moderamen
- Aansluiting VSE

Na vaststelling van de integrale begroting is het onzes inziens mogelijk deze opdrachten per commissie in een redelijk kort tijdsbestek te bespreken en vast te stellen.

9. Evaluatie

Het is de eerste keer dat we als CFB en CBB ervaring opdoen met het opstellen van een rapport met een integrale beleidsbegroting. We willen in de komende tijd als commissies terugblikken op het afgelegde traject naar dit rapport en nagaan of de opzet van dit rapport en de behandeling door de synode voldoet aan de wederzijdse verwachtingen.

10. Concept-besluit

De Synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, gehouden in Deventer 2023, besluit:

Besluit 1:

- a. de budgetten voor de ingestelde commissies voor de jaren 2024 – 2026 vast te stellen zoals aangegeven in hoofdstuk 3, kolom begroting 2024-2026, van dit rapport, zodat op basis hiervan de Commissie financieel beheer de bijdrage van de kerken voor 2024 en zo mogelijk ook voor 2025 en 2026 kan vaststellen op € 26,50 per belijdend lid en op € 13,25 per dooplid;
- b. voor de periode 2027-2029 aan de synode van 2026 als kader mee te geven dat de gemiddelde bijdrage per lid (quotum) niet meer mag bedragen dan € 22,50 tenzij inhoudelijk-beleidsmatige overwegingen aanleiding zijn om daarvan af te wijken.

Gronden:

1. De door de GS/LV van Zoetermeer vastgestelde prioriteiten zijn duidelijk opgenomen in de plannen en opdrachten van de commissies;
2. Ook overigens zijn de voorgenomen activiteiten van de commissies dienstbaar aan (de ontwikkeling van) de plaatselijke kerken en het kerkverband;
3. De aan de kerken te vragen bijdrage per lid voldoet ruimschoots aan het kader dat de twee voorgaande synodes/landelijke vergaderingen hebben vastgesteld.
4. Het is verstandig om ook voor de periode 2027-2029 een financieel kader vast te stellen.